

Versalkotás jó gyakorlat

Tájékoztató publikáció a szakmai közönség, érdeklődők számára

Molnárné Czeglédi Cecília

Újbudai Grosics Gyula Sport Általános Iskola

Kivonat:

E publikációban a versalkotás tanítását mutatjuk be. Ezzel nem csak a versek alkotásának világába vezetjük be a tanulókat, hanem az általános alkotó gondolkodásról is élményszerű tapasztalataik lesznek.

Fő fogalmak:

vers, alkotás.

1. A jó gyakorlat kerete

Kidolgozó: Molnárné Czeglédi Cecília (Molnár Zsolt közreműködésével)

Alkalmazók: Újbudai Grosics Gyula Sport Általános Iskola

Célcsoport: alsó tagozat

Tehetségterület: nyelvi, művészeti

Tevékenységi kör: tehetségfejlesztés

2. A rendszer kidolgozásának oka, célja

A versalkotás tanításának célja, hogy a gyerekek tapasztalatot szerezzenek az alkotó gondolkodásban és írásban.

3. Az alkotó gondolkodás tanítása

Gondolkodásunk alapvető összetevője az alkotó gondolkodás, úgy hiszik sokan, hogy nem tanítható, mert „Isteni szikra” szükséges hozzá. Koránt sincs így. Az ötlet, a meglátás elősegíthető megfelelő felkészüléssel, alapozással, és a kidolgozás is tanulható. Gyakorlatunkban a meglátás, ötlet előkészítését mutatjuk be.

4. Versalkotás

Nagyon szeretnek a gyerekek verset írni. Örömmel foglalkoznak vele hosszabb ideig, megnyugtatja őket, a végeredménynek nagyon örülnek, szívesen olvassák fel alkotásaikat és hallgatják meg egymás műveit, sok jó érzést okoz nekik. Második osztálytól rendszeresen íratok verset tanulóimmal. Alapos előkészítéssel nagyon szép alkotások születnek.

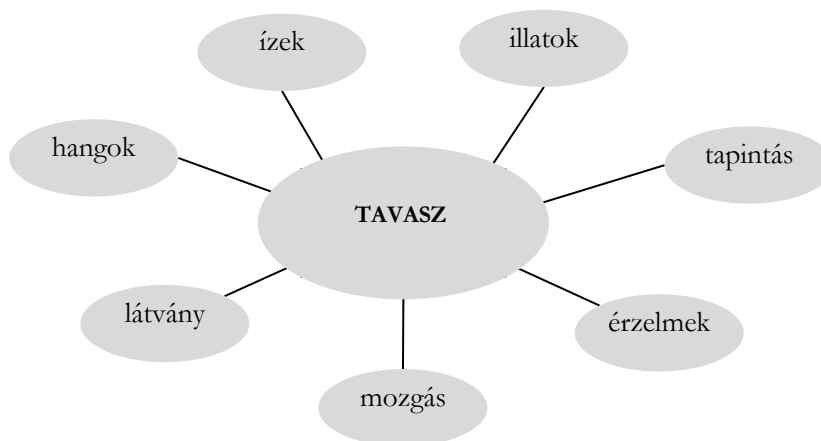
Például, ha a tavaszról szeretnénk verset íratni, előkészítésként több szép tavaszi mondókát és verset elolvasunk a gyerekekkel. Ezután összegyűjtjük a gyerekek eddigi tapasztalatát, érzelmeiket felidézzük. Tapasztalataikat az érzékelő csatornák szerint felelevenítjük. A táblán jegyzem ötleteiket, ők a saját füzetükbe írják le, hogy később ez alapján dolgozhassanak.

A fűrtábra közepére felírjuk a „tavasz” szót, majd figyelemösszpontosító gyakorlattal elkezdjük a gyűjtögetést.

- Helyezkedj el kényelmesen a széken és csukd be a szemedet! Képzeld el, hogy tavasz van, ébred az természet! Gyönyörű kertben sétálsz. Nézz körül alaposan, figyeld meg, mit láatsz, milyen hangokat hallasz! Ne csak az állatok hangjára figyelj, halld a természet hangjait is!

Néhány perc álmodozás után összeírjuk a tavasz hangjait.

Ugyanezzel a módszerrel figyeltessük meg a tavasz ízeit, illatait, látványait (színeit, fényeit, állatait, növényeit stb.) mozgásait és írjuk le ezeket a fogalmakat. Menjünk oda képzeletben több mindenhez a kertünkben és tapintsuk meg! A végén írjuk össze mindez milyen érzéseket, indulatokat ébresztett bennünk.

15. ábra A tavasz és a kapcsolódó fogalmi területek

Felidézzük a hangokat, ízeket, szagokat, látványokat, mozgásokat, éztelmeinket, majd rendszerezzük előhívott foglmainkat, átgondoljuk, melyeket használjuk fel a versíráshoz.

Nagyon jól használható tavaszi fogalomgyűjteményt állítunk így össze. Mindezzel azért foglalkoztunk eddig, hogy megvalósíthassuk tervünket, alkothassunk. Eljött a cselekvés ideje, megírjuk versünket. Eleinte egyszerűbb költemények születnek, de gyakorlással egyre szebb műveket írnak a gyerekek. Alkotás közben is rengeteg gondolat és éztelme munkál bennünk, megpróbáljuk minél szebben, éztelletesebben kifejezni képzeletünket. Ennek érdekében többször átolvassuk, átfoglalmazzuk, javítjuk írásunkat, mire úgy ézteljük, elfogadható már, elkészült a vers. Az elkészült műveket felolvassuk egymásnak.

A tanév során sok verset megírnak a gyerekek, melyekből gyűjteményt állítanak össze. A tanév végén tarthatunk irodalmi teadélután, melynek során ízletes tea kortyolgatása közben felolvassuk, elszavalják legszebb verseiket. Újabb jó lehetőség a gyerekek teljeskörű cselekvésére, hiszen rájuk bízhatjuk a teadélután tervezését, szervezését, lebonyolítását (tanári segítséggel). Biztosan ügyesen és szépen megvalósítják, mivel tényleg róluk szól ez az esemény.

Fontos jó tanács: lehetőleg az iskolában írják meg a gyerekek a verseiket, ne adjuk házi feladatnak, mert sok esetben a szülők írják meg helyettük, vagy velük együtt. Jó szándékkal teszik, de ezzel elveszik a gyerekek saját cselekvési tapasztalatát, sikeréztelmeét, megzavarják a cselekvés nyugodt menetét, és nem éztel teljesen sajátjuknak ezeket az írásokat a gyerekek.

Példa: Gyerekvers a tavaszról

A budaörsi Jókai Mór Művelődési Központ versíró versenyre írt ki pályázatot, tavasz témakörrel, 2016-ban. Az akkori harmadikos osztályunkból mindegyik tanuló írt és adott be verset. Alapos felkészítés után, olyan szép költemények születtek, hogy a zsűri egységesen értékelte az osztály munkáját, minden gyermek kapott oklevelet és ajándékot is. Nagyon boldogok és büszkék voltunk. Az egyik beadott vers:

T B

Tavaszi

Kedves Tavasz jó, hogy itt vagy,
Te hoztad a jó időt,
Több ezer szín harmatcseppel
Gondoztad az éhezőt.

Lomha szélben táncot lejt
A hold sárga sugara,
Szép éjszakán, ezüst fényben
Éjnek hajnalcsillaga.

Kisvirágok száz-száz színnel
Ragyognak a szép időn,
Kismadarak dalba fognak,
Szép altatót lassan fújnak.

Kedves Tavasz, édes Tavasz
Jó, hogy te itt vagy nekünk,
Nemsokára tavasz végén
Búcsút mondasz minekünk.

Szép nagy nyárfák hajladoznak,
Hajladoznak lágy szélben,
Lomha, lágy szél szirmot kap fel,
S repül vele vidéken.

5. Eredmény

E rendszerrel a gyerekek megtapasztalják a versalkotás menetét, előkészítését, pozitív élményük lesz róla. Az eddigi tapasztalatok szerint nagyon élvezik ezt a tevékenységet, néhány alkalom után legtöbbjük „ráérez az ízére” és boldogan készítenek egyre fejlettebb alkotásokat. Nem csak verset írnak így, hanem általános alkotó gondolkodásuk is fejlődik ezáltal. Fontos, hogy minden tanuló a saját ütemében haladjon.

2018. április 26.